

八德

序

本手冊所列的八德出自《關聖帝君明聖真經》：「孝弟忠信人之本，禮義廉恥人之根。」

遵循道德是儒家修身養性之基礎。中國文化中有不少類似的教導：道家以「仁義禮智信」為五美、釋家有「不殺生、不偷盜、不邪淫、不妄語、不飲酒」為五戒。他們全都是勸告人們去克己收心、也是指點出了一條修真成聖的軌道。

Osem cností

Učenci dávajú osem cností do súvisu s *Knihou o osvietení cisára Kuana*. „Práve prostredníctvom synovskej oddanosti, harmónie medzi súrodencami, obetavej oddanosti, dôveryhodnosti, slušnosti, obetavosti, cti a zmyslu pre pocit zahanbenia sa stávame plne ľudskými.“ Dodržiavanie týchto cností je nedielnou súčasťou konfuciánskeho tréningu. Ostatné náuky pochádzajúce z čínskej kultúry podávajú podobné návody správania. Taoizmus hovorí o piatich krásach [ľudskej povahy]: láskavosti, slušnom správaní, korektnosti, múdrosti a dôveryhodnosti. Budhizmus popisuje päť mravných zásad: „nevziať život, nekradnúť a nerabovať, nedopustiť sa cudzoložstva, neklamať a nepiť alkohol.“ Všetky slúžia rovnakému cieľu, ktorým je pomôcť nám skrotiť srdce a prekonať našu svetskú povahu a všetky vedú k osvieteniu.

忠

界忠使不自辦己當忠力不叫如
 上的奸稱安做事面了做得忠何
 難人弄職惰貨一背即我的臣是
 立一巧而棄工般地或分九殊忠
 得旦這肆士人這老下內世不人
 住失就虐不懈也老苦營的這都
 脚敗是奸勤急是實實生沒士箇曉
 勤不大貪學手忠實了不農忠得
 聞不忠上好農倘辦論二工字做
 不問了在弄不若勞公心商人不
 恐這下刀勤商苦事這各人不
 於等一筆耕實如私就是人都奸
 世不概官而專做事是竭少詐

Oddanosť

Lojálnosť – Vernosť – Závazok

Čo je oddanosť? Čínsky výraz pre túto cnosť doslova znamená „umiestni svoje srdce do stredu“. Každý vie, že vládny úradník, ktorý nie je skorumpovaný, ktorý je oddaný svojim povinnosťiam, je lojálny a oddaný úradník. Oddanosť je cnosť, ktorá sa nevzťahuje len na vládnych úradníkov. Je to cnosť, ktorú musí mať každý človek. Akékoľvek je tvoje povolanie, či v poľnohospodárstve, obchode, priemysle a podobne, mal by si sa zo všetkých síl snažiť byť oddaný a čestný vo všetkých svojich vzťahoch. To je oddanosť. Vo verejných i súkromných záležitostiach, či to vyžaduje veľké útrapy a námahu, či konáš otvorene alebo skryto, musíš byť čestný, usilovný a oddaný záujmu o druhých. Ak je obchodník nečestný pri obchodovaní, ak je robotník lenivý a nedbalý, ak farmár nie je pracovitý, ak sa učenc neusiluje o poznanie a vo svojom diele šíri opovrhnutie a bezvýznamné myšlienky, ak sú vládni úradníci skorumpovaní, podplatení a zneužívajú svoju moc, to nie sú prejavy oddanosti. Ľudia, ktorí nie sú oddaní, budú čeliť porážke. Zabudne sa na nich. Keď budú v núdzi, okolie im odmietne pomoc. Nebude pre nich miesto na svete.

信

招牌、貴己、違也、這件、等莫、的使、實如、
 牌、貧、你、你、無不、人得、好、的、何、
 人、賤、自、那、你、信、照、格、一、語、前、不、是、
 人、士、己、就、將、實、嘴、若、點、做、言、扯、信、
 都、農、呀、事、來、的、上、習、疑、的、復、誑、大、
 少、工、可、事、公、人、那、慣、心、好、得、不、抵、
 不、商、見、做、事、聲、樣、欺、這、事、後、欺、做、
 得、這、世、不、私、名、做、哄、就、件、語、騙、事、
 信、問、動、事、一、這、嘴、是、件、允、有、說、
 字、的、了、人、出、就、上、信、都、古、事、話、
 真、人、豈、家、你、是、說、了、依、人、與、都、
 是、不、不、都、哄、不、得、無、他、今、人、真、
 金、拘、不、是、人、信、好、論、學、人、相、真、
 玉、富、自、肯、人、了、事、何、他、說、約、實、

Dôveryhodnosť

Úprimnosť – Pochtivosť –

Dodržanie sľubu

Čo je dôveryhodnosť? Táto cnosť zahŕňa poctivosť, dôveru a úprimnosť. Tvoja reč a tvoje činy by mali byť čestné. Nezveličuj a nebuď ľstivý. Keď dáš niekomu sľub, mal by si dodržať slovo. Nasleduj učenie mudrcov. Dôveruj ich príkladom a uč sa z nich. Ak pochybuješ o ich vznešených činoch, si nedôveryčivý. Bez ohľadu na to, akú máš povesť, ak zvykneš klamať tým, že robíš niečo iné než hovoríš, získaš si tak povesť nehodného dôvery. Ak bude známa tvoja nepoctivosť, neúprimnosť a tvojim činom sa nebude dať veriť, nik ti neprejaví dôveru, ani ti nikto nepomôže s verejnými či súkromnými záležitosťami. Bez podpory druhých ľudí nebudeš schopný nič dosiahnuť. Bez dôveryhodnosti prídeš o všetko. Bohatý alebo chudobný, učenc alebo roľník, remeselník alebo obchodník, povesť dôveryhodnosti má rovnakú cenu ako pravý nefrit alebo zlato. Naozaj, bez nej by nikto nemal žiť.

義

如何是義者事之宜，只看自己。是
 名不圖利，不為難事。或為國出力，或
 為民除害，或為兄弟讓田，或為叔推產。
 這就是義之大者，或為利節操，或為孤
 兒助嫁，或為寡婦養。這
 亦是打大義，然於人，倘若賣不
 盜，打大義，然於人，倘若賣不
 公，打大義，然於人，倘若賣不
 團，打大義，然於人，倘若賣不
 不義，然於人，倘若賣不
 法，然於人，倘若賣不
 落的。

Obetovanie

Odvaha robiť to, čo je správne – Čistota srdca a zámeru – Nesebeckosť

Čo je obetovanie? Obetovanie vyžaduje načúvať vlastnému svedomiu a plniť si svoje povinnosti bez váhania, bez čakania, že iní urobia tvoje úlohy za teba, bez očakávania odmeny a bez ohľadu na útrapy a úsilie. Keď nezištne pracuješ pre svoju krajinu, pomáhaš zmierniť utrpenie vo svete, dáváš svoju časť rodinného majetku na pomoc súrodencom a príbuzným, to je obetovanie. Keď dodržiuješ cnosti, pomáhaš sirotám a vdovám, dáváš chudobným, to je tiež obetovanie. Avšak ak kradneš, lúpiš, hazarduješ, zapájaš sa do bezohľadných činov, navádzaš mladých ľudí na zlé chodníčky, podvádzaš v obchodných rokovaniach a žiješ len pre peniaze alebo osobný prospech, vzdal si sa cnosti obetovania. Tréning cnosti obetovania vyžaduje tiež vzdať sa osobného prospechu, aby si podporoval cnosti oddanosti, dôveryhodnosti a čestnosti. Potrebujeme obetovať vlastné záujmy a dokonca aj naše životy, aby sme splnili sľuby, ktoré sme dali iným a aby sme sa ubezpečili, že naše činy sú čestné a úprimné. Obetovanie tiež znamená pomáhať druhým bez ohľadu na to, čo oni urobili pre teba. To znamená, že ako prvý musíš prejaviť vďačnosť za dobré skutky, ktoré pre teba urobili iní. Ak neoceniš pomoc, ktorú si dostal a oplatiš dobrý skutok zlým, zabudol si, čo znamená oplácať dobro dobrým. Ak nedokážeš oplatiť dobrý skutok dobrým, tak ako môžeš konať nezištne bez očakávania odmeny? Ak nie si ochotný priniesť obeť, nedôjdeš k dobrému koncu.

廉

無知的謀財括心不纔虧就裁如
 一怎就財產削兩亂取人是何
 個樣想害甚民潔用取自分得是
 得來一命有脂一標不己內的廉
 好就網使想民箇賭得在該銀心
 結怎打人方膏廉洋就良取錢地
 局的樣盡傾設惡士煙不要上物明
 的。學圖破慣土每沾既打要絲莫
 錢眼產通豪見這不算看毫得
 歸前九匪謀貪豈妄幾取都污
 孽快有類估官不取番了不濁
 路活利劫人污是取自虧亂不
 終殊益盜家吏身然得取該

Česť

Bezúhonnosť – Neúplatnosť – Branie si len toho, čo si zaslužiš, tým že si na to zarobil

Čo je česť? Základ cti je skromnosť a jasné, otvorené srdce. Ak ti niečo nepatrí, nemal by si po tom túžiť, alebo si to zobrať. Dokonca aj keď ti niečo patrí právom, mal by si najprv zistiť, či niekomu neublížiš, keď si to zoberieš. Ber iba vtedy, ak tým nespôsobíš škodu alebo bolesť iným. Čokoľvek robíš, konaj podľa svojho svedomia. Ak vieš rozlišovať čo potrebuješ a berieš si len to, čo si môžeš zobrať, potom budeš šetrný k tomu čo máš a budeš sa zaujímať o potreby druhých. Poznaj hranice svojich možností. Ak plánuješ minúť viac, ako si môžeš dovoliť, budeš v pokušení uchýliť sa k nečestnému konaniu, aby si dosiahol svoje ciele. Chamtivosť a nečesť idú ruka v ruke. Buď spokojný s tým čo máš a netúž po bohatstve získanom nečestným spôsobom. Starí mudrci žili jednoduché životy a obsiahli všetku múdrosť sveta. Ak nezneužívaš sex a drogy a ak ne hazarduješ, potom tvoje srdce a telo budú čisté a staneš sa čestným človekom. Pozri sa na skorpumpovaných predstaviteľov vlády, na chamtivých bohatých ľudí, ktorí vykorisťujú chudobných a spolčujú sa s vrahmi a zlodejmi, na ľudí, ktorí urobia akýkoľvek nečestný čin, aby zbohatli. Namiesto toho, aby žili čestným životom, rozbijú rodiny, nechajú skrachovať obchod pre vlastné obohatenie či chvíľkové potešenie. Chcú mať všetko, ale veci, ktoré získajú nečestným spôsobom, rovnako aj stratia. Nevedia, že ich nečestné konanie povedie k zlému koncu.

耻

人者落洋是橫是廉禮這做事不如
 格意食煙大行可結耻人吝不孝何
 耻人人而可結耻人吝不孝何
 字而格蕩耻果呀當不是忠母耻
 烏無卑產的更面施可人犯大
 可耻賤破至受若識而耻鄙國致
 少定已家於慘貪諷無義若棄法就
 呀。無是手羣子污地妄胡行兄上
 惡又無狗孫吏笑取行失不
 不可業黨落惡罵銀亂信和字
 作耻而因魄紳又錢倫没人為
 欲之施嫖這土是而而人散綱
 存尤衣賭又豪不不逢侮如

Zmysel pre hanbu

Svedomitosť – Rozpoznať zahanbujúce správanie a vyhýbať sa mu

Čo znamená zmysel pre hanbu? Poznanie hanby znamená porozumenie dôsledkom necnostného správania sa. Táto cnosť je chápaná v spojitosti s ostatnými siedmymi cnosťami. Poznanie hanby znamená poznať činy, ktoré nie sú cnostnými a vyvarovať sa im. Zahanbujúce konanie zahŕňa zanedbávanie synovskej/dcérскеj oddanosti, zahanbovanie vlastných rodičov; nesúlad medzi súrodencami, ktorý vedie k tomu, že ťa druhí zneužívajú; nedostatok oddanosti alebo neúcta, vedúce k tomu, že ťa druhí nenávidia; nedodržanie slova vedúce k strate dôveryhodnosti. Nie sú toto hanebné činy? Nerešpektovať slušnosť, byť lakomý a nie štedrý, mať sebecké záujmy, nečestne brať peniaze, čo vedie k tomu, že ťa druhí urážajú a smejú sa ti za chrbtom; nie je toto zahanbujúce správanie? Ak konáš v živote nehanebne, nezničíš tým iba svoje dobro ale aj dobro tvojich potomkov. Spoločovanie sa s vrahmi či inými zloduchmi, zneužívanie drog a sexu, neuvážené nakladanie s rodinným majetkom, nezáujem o potreby rodiny, toto je opäť hanebné konanie. Dôsledkom hanebného správania sa je úplná potupa. Neexistuje nič zlé, čo by ti bolo cudzie. Ako si chceš zachovať osobnú dôstojnosť, ak nepoznáš zmysel pre zahanbenie?